

# ЦРКВА И МАГИЈА

## УОПШТЕ О МАГИЈИ

### 1. Историјат

Магија је покушај човека да насилно себи потчини све оно што жели, да неутралише сваку супротну силу, да упозна будућност и постигне све што жели. Магија је људски изум и техника која се учи.

Истраживање принципа магије је тешко јер се трагови губе у историјској и географској распрострањености. Магија се сусреће не само код примитивних, него и код цивилизованих народа, код Асираца, Вавилонаца, Египћана, Индуса, Грка, Римљана и Јевреја. У античкој Грчкој је тесно повезана са прорицањем. Познати су предсказивачи Калхас и Тиресије, још познатија су била пророчишта у Делфима и Додонлију. Код старих Грка маги су били и народни лекари. Митови о Кирки показују колико им је магија била блиска. Хипократ у свом делу "О светој болести" наводи маге и опсењиваче који магичним речима лече болесне, изазивају непогоде и друге појаве.

До јелинистичког периода магија је у Грчкој постојала у облику сујеверја. После Александра Македонског долази до радикалне промене. Магија преузима водећу улогу у животу народа. Магови преплављују градове и села нудећи богатство и здравље широким масама.

Од грчко–римског периода магију наслеђује и Византија. У Византији су Црква и држава оштро реаговале законима и канонима и строго забрањивали магију у било ком облику.

Свој врхунац магија доживљава у X ИВ в. окултном јересју сатаниста или црне магије, где је магија била професија и учила се у специјализованим школама. Овде залазимо у новије доба. Магија у овим временима се распрострањује не само у ниже слојеве, него и у тзв. виши, аристократски свет. Помешана са источњачким учењима, политиком и сексом, она у новијим временима достиже свој највећи успон. Мноштво института парапсихологије и школа езотерије отворено је у Европи и Америци. Потресни новинарски извештаји о магији доводе је у везу са ужасним злочинима и оргијама.

У хришћанству се магија назива религијом ђавола. Иако у неким случајевима употребљава име Божије, она нема везе са љубављу Божјом која се на свакога пружа и никога не присиљава.

Категорични и немилосрдни непријатељи магова били су пророци Божији: "А човек или жена у којима би био дух врачарски или гатарски, да се погубе камењем јер су криви" (Књ. Левитска 20, 27).

И апостоли су такође разобличавали заблуду магије као ђаволско дело. Ап. Филип у Самарији среће мага Симона који је обмањивао народ (Дел. ап. 8, 8–22). Ап. Павле кажњава познатог мага на Кипру Елиму, јер је својим магијским умећима спречавао намесника Сергија да поверује у Христа (Дел. ап. 13, 4–12).

Исти апостол ослобађа једну жену која је погађачким духом у Филипима доносила приход својим господарима (Дел. ап. 16, 16). По предању ап. и јеванђелист Јован је потопио у море мага Кинопу који је својим магијским моћима успевао да буде обожаван од свију као Бог. Апостоли, дакле, својом проповеђу одбацују сваку демонску силу и воде у светлост истине; као што се десило са Ефесцима, где су многи који су се бавили магијом приликом Павлове проповеди поверовали у Христа и донели своје магијске књиге и спалили их пред свима.

### 2. Врсте магије

Магија се дели на белу и црну. Белом се покушава постићи нешто позитивно, а црном штетно и погубно. У оба случаја врши се призив ђавола и догађају се ствари којих се разуман човек ужасава. Главни облици магије су:

а) Опонашајућа (имитативна) магија. Она се заснива на схватању да се жељена ствар може постићи једноставним симболичним актом. Односно, да би се изазвала киша довољно је просути мало воде, да би се одагнала болест довољно је бацити неколико каменчића.

б) Преносна (прелазна) магија. Овде се део поистовећује са целином. Ако се успе спалити коса непријатеља спаљује се и сам непријатељ. Ако успе да сахрани његове нокте, сахрањује њега самог. Ако прободe његову кошуљу, пробада њега самог.

в) Симпатијска и антипатијска магија. Заснива се на дејству осећања. Магова осећања стварају одговарајуће ефекте симпатије или антипатије одређеном лицу.

г) Заштитна магија која амајлијама пружа већу одбрамбену моћ него што је непријатељска сила.

Треба, свакако, напоменути да овде поред ужасних имамо и смешне моменте. Поред сатаниста постоје и преваранти који злоупотребљавају наивност народа, представљајући се као астролози и познаваоци будућности. Таквима веровати значи бити жртва обмане.

### 3. Материјална средства

За остварење жеља користе се разне необичне ствари и средства без којих сила магије не може да утиче на лица и објекте. На први поглед ова средства изгледају смешна и детињаста. За магију су, међутим, основни принципи јер се преко њих преноси моћ. Тако нпр. онај ко жели да нанесе зло свом непријатељу, узима једну лутку и дави је конопцима и пробада иглама. Жене које желе да задрже своје мужеве праве њихову фигуру и увијају је у крила слепог миша. Они који намеравају да излече неку болест употребљавају крв од петла, или кост од жабе, или змијин свлак. Такође се употребљавају и непознате ствари направљене на магијски начин. Магијске злоупотребе нису поштеђене ни свете ствари: свеће, крст, уље из кандила итд.

Амајлије се праве обредним начином сходно принципима сродности и преносивости. Преносна магија функционише на основу уверења да ствари које су једном биле у додиру одржавају међусобно неку тајанствену везу. Симпатијска магија функционише на основу закона сличности и подударности. Односно, слично дејствује на слично, исте ствари изазивају исте ефекте.

**Прорицање**

Сродно магији је прорицање, гатање, које помоћу злих духова покушава да продре у тајанствени свет будућности и расветли будуће догађаје. Главни облици ове појаве су:

- 1) Сновиђења, где се на основу снова покушава протумачити будућност.
- 2) Некромантија, тј. спиритизам кроз којег се тобоже успоставља контакт са духовима мртвих.
- 3) Гатање помоћу птица, њиховог лета, крила, гласова.
- 4) Астрологија, која се занима кретањем и положајем небеских тела.
- 5) Употреба магичног штапића помоћу којег се производе жељени ефекти.
- 6) Гледање у длан, где се проучавају линије длана и сходно томе прориче.
- 7) Магично огледало. Овде спада гледање у карте, шољу, и сл.
- 8) Опсенарство. Опсенари су магови који молбама и заклињањима призивају демоне да учине зло неком човеку.
- 9) Визионари. Овде спадају људи који тврде да контактирају са Богом, Богородицом и светима. Од њих, тобоже, добијају упутства за лечење болесних.

**Магија данас**

Магија са своје две врсте, црном и белом, је врло раширена у данашњем свету. Злоупотребљавајући човеково трагање за смислом и психолошке безизлазе човека потрошачког менталитета, магија је успела да се инфилтрира у све друштвене слојеве. У западном свету магија је уздигнута на ниво религије, и то се види по великом тиражу продатих књига о магијским ритуалима и по продаји разних магијских предмета. У Лондону постоји за незапослене специјални обред са призивањем демона за изналажење посла.

Обожавање сатане је продрло и у музику. Многе музичке групе упућују на концертима антихришћанске поруке младима. У једној таквој песми се каже: "Рај је на издисају; ратујте заједно са сатаном јер је он господ." Музичке групе понекад и на самој сцени врше магијске обреде призивајући демоне да им помогну за успешност концерта.

Али не само у Европи и Америци, него чак и у Русији магија узима маха. Природно, јер одакле год је протеран Бог тамо се уселио сатанизам. Познате личности из руководства многих држава бившег Свјетског Савеза прибегавају исцелитељским експериментима једне сумњиве особе по имену Х уна. Чак је својевремено Брежњев ишао код ње, и изгледа да му је привремено побољшала здравствено стање. Ова жена је привукла пажњу како политичког руководства, тако и уметничке и научне кругове, а на Западу је, судећи по штампи, посебно цењена.

У нашој земљи (Грчка), ствари у вези са магијом су много трагичније него што се мисли. У званичној статистици се наводи да у Атини делује око 2.000 врачара, да постоје школе за магију и да се многи Грци баве магијом. "Соломоника", књига магијских обреда доживела је неколико издања.

**Сцене ужаса**

Окултизам и свака врста магије су врло заступљени у савременом свету. Њихову технику обреда можемо наћи чак и у дневној штампи. Савремени човек са својим прекобројним проблемима се позива да приступи откривању надчовечанских сила у себи, не би ли тако решио животне препреке и постао успешан.

Тако у штампи нпр. читамо: "Медијум невероватне моћи, проверен, са дипломом и признањима. Нуди брза и директна решења вашим проблемима." Или: "Гледање у карте, медијум доказаних способности, носилац дипломе Међународног удружења медијума. Одговорно и успешно преузима сваки случај. Дискреција загарантована. Оригинално обнављање личности, брака... успешна контрола са велике удаљености, магијска решења, амајлије за успех, предвиђање будућности."

На жалост, није мали број оних који падају у овакве замке. У почетку због површности, а потом погрешним сагледавањем последица, поводе се за једним светом таме а нису тога свесни.

Мање—више сви смо чули да је неке због магије био угрожен и живот. Такође су нам познати и случајеви ометања пословања, брачних односа итд. Није нам до краја познато колико све те приче имају покриће у стварности. Али оно што знамо јесте да у тим круговима доминира превара и лукавство. Ту скоро штампа је писала о једном магијском скупу у предграђу Атине. Наиме, неки лопов је покушао да ноћу уђе у просторије једне познате америчке фирме. При саслушању у полицији је рекао следеће: Кад се ноћу увукао у зграду фирме угледао је у једној сали десетак мушкараца и жена који се театрално свлаче. Кад су остали наги сачинили су један круг у чијем центру су били исписани кабалистички симболи. Затим су уз обредне песме почели да јашу метле. На крају се појавила "велика жречица" која им је читала одломке из "Књиге таме". Касније се сазнало да припадају једном удружењу од 400 група црне магије у Америци.

Дирљива исповест једне "вештице"

Нема сумње да је свет магије сатански и мрачан. Онај ко уђе у те кругове "губи здрав разум и врло често полуди." Ово је изјавила бивша "вештица" коју су звали "краљица црне магије." Ова жена по имену Дореен Ирвине после ослобођења од власти ђавола открила је све што је доживела у сатанским магијским круговима. О активностима црне магије иста пише: "Вештице" црне магије поседују велику моћ и не треба их олако схватати. У стању су да призову силе пакла које им помажу. Врло често отварају гробове и жртвују лешеве сатани. Неприметно улазе у цркве и спаљују Св. Писмо и молитвенике. Сваки пут кад оскрнавe хришћански храм остављају иза себе магијске симболе. Зидове, обично, прскају крвљу од козе. "Вештице" црне магије такође имају моћ да неке унесу дубоке поремећаје у живот. Зна се да су неки и умрли имајући на себи магијске чини "вештице." Обреди црне магије који се врше ноћу су још један од њених ужаса.

Оним читаоцима који никад нису дошли у додир са магијом све ово ће изгледати невероватно. Зато мислим да је овде неопходно дати нека кратка разјашњења: "вештице" црне магије и сатанисти верују да ће у великој борби између добра и зла победити силе зла и таме. Верују да ће сатана једног дана победити Исуса Христа, и да ће заузети место које је имао. И да ће он владати на земљи, мору и ваздуху.

За једну вештицу пакао није мучење, него бескрајно уживање где се задовољавају све жеље. За њих важи гесло: што горе – то боље. То је карактеристично за све "вештице" црне магије и сатанисте.

Овде ћу указати на још једну опасност: сви који ступају на мрачни пут црне магије губе здрав разум и врло често полуде. Добро се третира као зло и све се претумбава." (Дореен Ирвине, краљица црне магије, Атина 1987. стр. 100–101).

Дореен је приликом јавног исповедања описала и обред свог посвећења: "Обред је био врло компликован и дуг. Присуствовало је око 800 сатаниста из свих храмова Енглеске, и сви су дошли на сам почетак јер никада нису каснили. Била сам обучена у црну хаљину. У част великог бога таме певане су песме и узношене молитве. Упаљене су бакље и њима прављене необичне сенке по зиду. Посуде и ножеви на жртвенику су, једно по једно, посебним обредом посвећивали сатани.

Предводник је устао са свог трона и подигао руке. Тог тренутка су сви, и ја такође, пали на под и поклонили се. Два свештеника су зашла иза црне завесе на крају олтара, и вратили се носећи светог белог петла. Пресекли су му грло и оставили да се крв слије у једну сребрну посуду. Поново су у част сатане запеване химне и молитве. Атмосфера је била препуна мрачних сила.

На крају ми је пришао предводник и ножем распарао леву руку на рамену. Крв је потекла у сребрну посуду где је била и крв петла. Целивао је нож и помешао обе крви. Затим сам попила мало крви и изрекла заклетву сатани. После заклетве сам умочила прст у крв и њиме се потписала на пергаменту. На тај начин сам продала своју душу сатани и заклела се да ћу му бити вечна слушкиња. Постала сам беспрекорни следбеник луцифера и сви су се радовали што се родило још једно сатанско дете. Они који су се ту налазили почели су падати у неку врсту делиријума, а десиле су се и неке ненормалне и оргијастичке сцене." (Дореен Ирвине, стр. 95).

Узроци

Проучавајући феномен магије и колективну хистерију за њом, рађа се једно питање: који су узроци привлачности магије?

После пажљивог и детаљног испитивања долазимо до закључка да су разлози, углавном, следећи:

- 1) Жеља да се спозна непознато и будуће. Сваки човек има жељу да упозна свет који га окружује. Овај порив је природан и спонтан. Ова жеља се манифестује у разјашњењу тајни живота. Човек хоће да зна шта га чека у будућности, да ли ће савладати препреке живота итд. Тако прибегава магији која му нуди много што—шта.
- Што се тиче предвиђања и предзнања, демонске силе могу да знају само последице природних закона; као што један лекар може да зна даљи развој једне болести, или један метеоролог предвиђање падавина.
- Само Бог који "испитује срца и бубреге" зна тајне и будућност. Демони као истанчани духови могу познавати само садашњост, али не и будућност, која зависи од промисла Божијег и свеукупног стицаја околности и човекове слободне воље.
- 2. Бол и болест. Многи, од искушења која су их снашла и разочарани у науку, прибегавају магији с надом да ће се излечити. Други, опет, исцрпе прво сва могућа средства али на крају оду неком врачару који им обећа брзо и ефикасно излечење. Тако, бол уместо да их приведе Богу, удаљује их од Бога.

Ма колико разумевања имали за ове људе, ипак их морамо упозорити на опасности које магија собом носи.

3. Жеља за контактом са мртвима. Они који су изгубили блиске особе имају неугасиво жељу да поново успоставе контакт са њима, да чују њихов глас и сазнају нешто о њиховом стању и положају. Магија и ово обећава. Спиритизмом се производи утисак да се стварно чује глас умрле особе. А у стварности то су гласови злих духова који имитирају глас умрле особе.

4. Радозналост. С обзиром да се данас много говори о магији, то изазива радозналост код знатижељних особа које имају склоност ка мистици и опробавању другачијег начина живота и искуства. Нарочито их привлаче магијски символизам и обреди.

5. Осветољубивост. Из жеље за осветом многи прилазе магији плаћајући великим свотама, само да виде како пати човек с којим имају нерашчишћене рачуне.

6. Несигурност и стрес. Савремени човек живи једним животом пуним оптерећења, јер је и друштво у ком обитава такво. Из жеље да се ослободи таквог живота он прилази магији. Међутим, магија не само да га не ослобађа тако нечег, него му још више одузима вољу и наркотизује га. "Ослобођење" у којем се губе осећања и иницијатива није право ослобођење.

7. Удаљавање од вере. Осећај духовне празнине одводи у духовне сурогате. У таквим ситуацијама магија се јавља као религијски феномен који замењује веру.

Да ли је магија делотворна?

Постоје многи који не прихватају проблем магије у овим димензијама како смо их представили. Обраћање пажње на магију сматрају губљењем времена, и тврде да је она заступљена само код једног броја превараната и сујеверних људи. Код првих она је уносан посао, а код других страх. Међутим, сви признају да се магија практикује, да постоје храмови и жречеви, обреди и жртве.

Овде ћемо дати одговор онима који питају: да ли је магија делотворна?

Несумњиво, магија се реализује интервенцијом и дејством сатане. Ђаво, мрзећи човека као икону Божију, проналази разне методе да би га потчинио. Један од таквих најпогубнијих метода је и магија. Својом силом (а по допуштењу Божијем), ђаво чини да неко оздрави, али само наизглед. У суштини лечи тело да би усмртио душу. А придобија човекову душу захваљујући човековом нестрпљењу.

Св. Јован Златоуст говорећи на ту тему каже да од човека зависи колико ће ђаво бити ефикасан: "Ако ми хоћемо он је велики (тј. моћан), ако ми хоћемо он је мали (тј. немоћан)" (ПГ 62, 225).

Да ли је врачање магија?

Дубоко укореењена у свест народа је вера да се зло спречава врачањем. Врачање је, ипак, магијско бајање пропраћено магијским делима. Иначе, циљ му је да одагна зло и пребаци га на неку другу страну. Врачање, поред неразумљивих и неповезаних бајалица, садржи и хришћанске молитве са призивањем светих.

Људска фантазија је измислила бајања за сваку болест: за урок, црвени ветар, чмичак, модрице, сунчаницу, ујед отровних животиња итд. Врачање постоји и за животиње, биљке и све што долази у додир са човеком.

Многи мисле да је врачање истоветно са егзорцизмом који практикује Црква за истеривање злих духова. Своје уверење они заснивају на чињеници да врачање садржи многе молитве и обраћање светим лицима, Христу, Богородици и светитељима. Врачање, међутим, не само да нема везе са Црквом, него је демонска замка којом ђаво обмањује људе. Врачање је антропоцентрично средство магије, тј. заснива се на настојању да се човеку 'помогне'.

Уношење светих имена у ове демонске обреде заснива се на утицају идолопоклонства, на покушају преваре и скрнављења хришћанске молитве и симбола. Случај са егзорцистима у Ефесу који се наводи у Делима апостолским, открива нам превару у употреби свештених молитава. Неки од путујућих Јудеја егзорциста су покушали да употребе име Исусово над онима који су били опседнути злим духовима. Тада им је демон одговори: "Исуса знам и Павла познајем, али ви ко сте? И скочивши на њих човек у коме беше зли дух надјача их и савлада, тако да голи и изранављени утекоше из оне куће." (Дела ап. 19, 15–16).

Да ли се може истовремено призивати благодат Христова и сатанска сила? Да ли је могућа сарадња Христа и ђавола као што каже ова бајалица:

"Дођите Христe и Богородице

и духови из ваздуха,

и помозите...

Или:

"Прво је Христос, а друго је злато..."

Очигледно је да су ове речи све друго само не речи Цркве. Јер како каже ап. Павле:

**"Шта има праведност са безакоњем; или какву заједницу има светлост с тобом? А какву сагласност Христос с Велијаром? Или какав дио има верни с неверником? И какво је слагање храма Божијег с идолима?**

**(ИИ Кор. 6, 14–16).**

**Свако врачање је магијског порекла. То се, између осталог доказује и инструментима које користи. Наиме, сличне инструменте користи и магија: нож, црвени конац, угљевље...**

**Врачањем се врши обустављање демонског утицаја, али само привремено. Оно траје само толико колико је потребно да се задобије човеково поверење у врачање.**

**"Лече ли демони наше тело?" пита се св. Јован Златоусти, и наставља: "Па то су смешне бајке." Привремено заустављају болест да би им поверовали.**

**Св. Никодим Светогорац у беседи под називом "Хришћани не треба да практикују ниједан вид магије", пише:**

**Немој се варати хришћанине, него схвати да вук никада не бива овца, као што и каже изрека, нити пак ђаво икада бива исцелитељ. Како ватра не може да хлади и снег да греје, тако још мање може истински лечити ђаво. Претпоставимо, ипак, да он некако може да лечи. Ту, међутим, треба имати у виду да он то никако неће. Зашто? Зато што је човеково здравље нешто добро, а ђаво по природи ствари мрзи све што је добро, те се зато и назива мрзитељ добра." (Христоитија, стр. 207).**

**Црква осуђује и предупредује**

**Још од доба Пророка магија је била под осудом старозаветне заједнице. У књизи Левитској се чак предвиђа и смртна казна за бављење магијом:**

**"А човек или жена у којима би био дух врачарски или гатарски,**

**да се погубе камењем, јер су криви." (Књ. Левитска 20, 27).**

**Бива кажњен и цар Манасија јер се бавио магијом, као што и сведочи Св. Писмо:**

**"И проведе синове своје кроз огањ и гаташе и врачаше, и уреди**

**оне што се договарају с духовима и врачаре, и чињаше врло много што је зло пред Господом гневeћи га."**

**(2 књ. Дневника, 33, 6).**

**Такође бива кажњен и Саул који је прибегао жени врачари и следио њена пророштва. Исто пролази и Охозија који је послушао пророштва пророчице Акарон. Читаве градове и пространства предаје Бог уништењу и забораву због њиховог бављења магијом. Пророк Јеремија врло живим бојама описује кажњавање лажних пророка због бављења магијом:**

**"А Господ ми рече: лаж пророкују**

**ти пророци у моје име, нисам их**

**послао нити сам им заповедио, нити**

**сам им говорио. Лажне виђења и**

**гатање и ништавило и превару срца свога они вам пророкују.**

**А народ овај којем они пророкују**

**биће повољан по улицама**

**Јерусалимским од глади и мача."**

**(Књ. пр. Јеремије 14, 14–16)**

**Јерусалим, царски град, град Божји, био је уништен због магије и гатања којима се бавио:**

**Из истог разлога је нестала и Нинива, као што описује пророк Наум:**

**"Тешко граду крвничком...**

**веште бајалице која продаје народе**

**својим блудом и племена врачањем својим."**

**(Наум 3,4)**

Господ Исус Христос и апостоли показују потпуно познање демона и њихове силе, али строго забрањују било какву везу верујућег човека са техником магије. Став Новог Завета према ђаволу и његовим средствима сажет је у одељку посланице ап. Петра:

"Будите трезвени и бдите, јер  
супарник ваш, ђаво као лав  
ричући ходи и тражи кога да  
прождере. Њему се противите  
утврђеном вером... А Бог сваке благодати... Он ће нас усавршити,  
утврдити, укрепити, утемељити."

(1. Петр. 5, 8–11).

Учење Дванаесторице апостола (Дидахи) скреће пажњу верних на однос према свему што има везе са магијом:

"Не буди врачар јер то води  
идолопоклонству; нити бајалац,  
ни астролог, ни лажни егзорциста  
и немој то ни гледати ни слушати,  
јер се од свега тога рађа  
идолопоклонство."

(Дидахи 3, 4).

А на другом месту овај спис опомиње:

"Али није сваки који говори у духу пророк,  
него треба да има и врлине Господње."

(Дидахи, 11, 8).

Свети Оци православне Цркве су врло оштри према онима који имају било какве везе са магијом. Св. Јован Златоуст у беседи "О лажним пророцима" назива врачаре издајницима Христа:

"Формално су (=лажни пророци) хришћани и тобоже Христови ученици, а у ствари су издајници. Речима су побожни, а у суштини безбожни. Ови подли хришћани верују митовима и пророчиштима, астрологији и амајлијама. И како хришћани могу веровати у тако нешто? И са којом храброшћу себе називају хришћанима? И како смеју приступати св. тајнама?" (ПГ 59, 561).

За лица која се баве магијском делатношћу св. Василије Велики у свом 65. канону прописује одлучење од причешћа двадесет година.

Оне који својевољно одлазе код врачара и гатара св. Григорије Ниски у 3. канону одлучује доживотно од причешћа. За оне који су на неки начин били приморани, предвиђа девет година без причешћа.

Уколико се деси да се неки свештеник бави магијом, таквом следује рашчињење.

Жени која се бави магијом да би привукла неког мушкарца, следује такође, двадесет година одлучивања од св. Причешћа.

Шести Васељенски сабор у 61. канону оне који се баве прорицањем будућности осуђује на шест година без причешћа. Иста мера важи и за оне који се баве читањем судбине. А уколико не би престали с магијском праксом канон наређује одлучивање од Црквеног тела заувек.

Помесни сабор у Анкири у свом 24. канону одлучује на пет година без причешћа оне који би довели маге у своју кућу.

Помесни сабор у Лаодикији одлучује од Цркве, 36. канон, све оне који носе амајлије.

Дакле, независно од тога што неко ставља на себе знак крста и формално верује у Богочовека Христа, Црква га одлучује од свог тела, и истовремено штити и опомиње своје вернике.

Како се сачувати од утицаја магије

На основу свега реченог долазимо до закључка да магијски моменти нису за потцењивање. Шта урадити и које мере предузети да се сачувамо од магијске мреже?

Борба ђавола против верујућег човека је чињеница у коју не сумњамо. Али он ипак нема ту моћ да нас примора на зло, уколико, наравно, ми не пристајемо на тако нешто. "Лукав је ђаво", каже св. Јован Златоуст, "али себи је лукав, а не нама ако смо трезвени." (ПГ 49, 265). Ако бдимо, ако пазимо, ако смо делатни неће нам моћи ништа, јер је "већи Онај који је у вама неголи који је у свету." (1. Јн. 4, 4). Спаситељ разара демонска дела (1. Јн. 3,8), и благодаћу својом наоружава сваког верујућег. Као што су апостоли силом имена Христовог потчињавали демоне, тако и ми призивањем Његовог светог имена можемо остати поштеђени демонског утицаја.

Међутим, у језику Цркве "призивање имена Христовог" не значи само "призивање Христа у помоћ", него пре свега значи живети у сагласности са Његовом вољом, примењивати Његове заповести, остваривати Његова јеванђелска назначења. У том смислу Ориген каже: "Они који живе по Његовом јеванђељу заштићени су од демона и њихове магијске мреже."

У Христу препорођени човек постаје Храм Духа Светог, и тиме постаје имун на сваку демонску превару, одн. постаје непобедив (Еф. 6, 11). Вером, дакле, стичемо силу Христову који ће "сатрети сатану под ноге ваше" (Рм. 16, 20). Тако ће се свака магијска радња показати немоћном.

Још једно оружје нуди наша Црква. А то је часни крст. "Ставите на себе знак крста и видећете да ваши непријатељи ишчезавају као дим" (ПГ 79, 429), пише у својој 89. посланици преподобни Нил. Крстом раскринкавамо замке непријатеља и удаљујемо зле духове. У том смислу св. Никодим Светогорац саветује:

"Да бисте се сачували од магије и  
магијског демонског утицаја, имајте  
сви, и велики и мали, и мушкарци  
и жене, часни крст окачен о вашем  
врату. Јер се демони боје изображења  
крста, толико да где год га виде  
беже од њега, како су то једном  
и сами исповедили. Св. Јован Востријски  
који је имао власт над нечистим силама, упитао је једном демоне:  
чега се највише боје? Одговорили су  
да се највише боје трију ствари:  
крста који хришћани носе о врату,  
светог крштења и божанског причешћа"  
(Христоитија, стр. 228).

Свим овим, дакле, стичемо силу Христову и постајемо имуни на демонске стреле, јер имамо "Христа у срцима нашим" (Еф. 3, 18).

За оне који хоће да се ослободе

Ово поглавље је намењено онима који су упали у мреже магије и постали жртве демонске обмане, а истовремено би желели да се свега тога ослободе.

Прво што треба напоменути јесте да је моћ демона велика и подмукла. Односно, демон никада неће почети са отвореним и тоталним уништењем човека. Он прво слаби вољу и мисао. Тако човек запада у безнађе. Резултат свега тога је да човек постаје немоћан. И то је крајњи циљ нечистих сила: комплетно уништење личности као иконе Божије. И стварно је тешко (мада не и немогуће), да се човек ослободи ове тираније.

Прва и основна претпоставка овог ослобођења јесте покајање. Покајање, као и света крштењска вода, истерује ђавола и усељава Христа.

Потом долазе молитва и пост. Ово је оружје и сам Господ препоручио: "Овај рад се изгони постом и молитвом" (Мк. 9, 29). Постом се чисти тело и искорењују страсти. "Пост је лек који чисти страсти", каже патријарх Фотије. А св. Атанасије у свом делу "О девичанству" пише:

Виде ли шта чини пост, и болести  
лечи и тело учвршћује, и демоне прогони,

нечисте мисли избацује из ума и чини га  
светијим, и срце очишћује и организам  
чини здравијим. Свако ко страда од  
нечистих духова ако пожели и употреби  
овај лек, који се зове пост, нечисти дух  
неодложно од њега одлази."

(В. Е. П. 33, стр. 62).

Заједно са постом неопходна је и молитва. Молитва је, по св. Исааку Сиријском, "ослонац болних, а у тренуцима искушења најбезбеднији покров."

Молитвом се човек уједињује са Богом, и уједињен са Богом остаје ван домашаја демонских сила.

У часовима било ког искушења хришћани су од вајкада помињали и призивали име свог Спаситеља, Богородице и Светитеља Божјих. Ово непобедиво оружје Црква препоручује и данас.

Егзорцизми Цркве

Егзорцизам (заклињање) је освештавајући чин Цркве која за свој циљ има ослобођење човека и твари од демонског поседовања и утицаја. Отуда Црква у себи садржи и заштитнички карактер. Св. Јустин Философ каже да се "све што је демонско побеђује и потчињава сили имена Исусова."

Егзорцизам је стара пракса Цркве, а има корене у Новом Завету и речима Христовим: "У име моје ђаволе ћете изгонити." (Мат. 10, 8). Егзорцизми у Цркви имају два облика: у чиновима Светих Тајни, и посебно, тј. као посебан молитвени чин.

У првом облику их срећемо нпр. у чину св. тајне крштења. Свештеник приликом крштења чита три молитве које се називају егзорцизми или заклињања. Њима се у име Христово одбацује нечисти дух од особе која се крштава.

У другом облику срећемо молитве које се посебно односе на истеривање злих духова. налазе се у Великом требнику и намењене су "онима који страдају од демона и сваке друге болести."

Ови егзорцизми немају ничег заједничког са егзорцизмима беле магије. Егзорцизми Цркве се позивају и ослањају на љубећу благодат Божију, док се егзорцизми беле магије ослањају и позивају на демонску силу.

Са грчког превео: